

میزان تاثیر برنامه آموزشی تغذیه و قلب سالم به رابطین مراکز بهداشتی و درمانی

شهرستان یزد بر وضعیت آگاهی، نگرش و عملکرد مادران

نویسندگان: سید سعید مظلومی محمود آباد^۱، احسین خانی^۲، فاطمه کاسب^۳، احسین فلاح زاده^۴

۱. استاد آموزش بهداشت، مرکز عوامل اجتماعی موثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی یزد

۲. نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی

یزد تلفن تماس: ۰۹۱۳۲۵۱۸۹۵۹ Email: hossin8880@yahoo.com

۳. استادیار دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد

۴. دانشیار گروه آمار و اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد

چکیده

سابقه و اهداف: بیماری های قلبی و عروقی یکی از علل عمده مرگ و میر در سطح جهان بوده و به عنوان اولین عامل مرگ، یک سوم کل مرگ و میرها در جهان را به خود اختصاص می دهد. این بیماریها علاوه بر مرگ و میر بالا، عوارض قابل توجهی را نیز به جا می گذارند جهت پیشگیری از بیماریهای قلبی و عروقی نیاز به اجرای برنامه های آموزش می باشد یکی از عاملهای بالقوه جهت بالا بردن آگاهی، نگرش و عملکرد مادران، رابطان بهداشتی می باشند. هدف از این مطالعه تعیین تاثیر آموزش رابطین زن بر آگاهی و نگرش و عملکرد مادران می باشد.

روش بررسی: این مطالعه کار آزمایی بالینی از نوع قبل و بعد می باشد و بر روی ۳۱۰ نفر از مادران که توسط رابطین بهداشتی آموزش دیده اند انجام شده است. مادران و رابطین بصورت تصادفی انتخاب شدند. ۶ ماه پس از اجرای برنامه آموزشی رابطین، تاثیر آموزش بر روی مادران سنجیده شد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار، SPSS ۱۶ استفاده شد. از آمارهای توصیفی جهت خلاصه سازی اطلاعات و آزمون تی زوجی و همبستگی پیرسون جهت تجزیه و تحلیل داده ها استفاده گردید.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان می دهد که میانگین نمره آگاهی مادران قبل از اجرای برنامه آموزشی از ۳۸ نمره $5/8 \pm 26/4$ ($69/4\%$) بود که با اجرای برنامه آموزشی به $4/3 \pm 31/2$ ($82/1\%$) رسید ($P=0/000$). میانگین نمره نگرش مادران از ۳۰ نمره قبل از آموزش $3/3 \pm 24/2$ ($80/6\%$) بود که بعد از آموزش توسط رابطین بهداشتی به $4/8 \pm 27/6$ (92%) رسید که رابطه معنی داری را نشان می دهد ($P=0/000$) میانگین نمره عملکرد مادران مورد مطالعه قبل از آموزش از ۴۰ نمره $2/9 \pm 14/7$ ($37/7\%$) بود که با اجرای برنامه آموزشی به $2/8 \pm 17/2$ ($44/1\%$) رسیده است و نتیجه آزمون T زوج با $P=0/000$ رابطه معنی داری را نشان می دهد.

نتیجه گیری: در این پژوهش تاثیر آموزش رابطین بر مادران به ترتیب $12/7\%$ افزایش در آگاهی، $11/4\%$ افزایش در نگرش و $6/4\%$ افزایش در عملکرد مادران مشاهده شده که بنظر می رسد جهت تغییر بیشتر در زمینه افزایش عملکرد مطالعات بیشتری مورد نیاز است.

واژه های کلیدی: دانش، نگرش، عملکرد، رابطین بهداشتی، تغذیه و قلب سالم

این مقاله حاصل از پایان نامه دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی می باشد.

طلوع بهداشت

فصلنامه علمی پژوهشی

دانشکده بهداشت یزد

سال یازدهم

شماره: چهارم

زمستان ۱۳۹۱

شماره مسلسل: ۳۷

تاریخ وصول: ۱۳۹۱/۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۴/۱۰

مقدمه

و کاهش میزان فشارخون منجر به کاهش عوامل خطر بیماریهای

قلبی و عروقی می گردند(۳).

بسیاری از افراد جامعه علاقه وافری به دریافت آموزشهای بهداشتی دارند و با توجه به نتایج مطالعات مختلف انجام شده آموزش از موثرترین اهداف برای ایجاد تغییر رفتار می باشد(۴،۵).

زنان حدوداً نیمی از سرمایه انسانی هر کشوری را تشکیل می دهند و حتی به قولی آنها مربی جامعه هستند و برای ایفای نقش بهداشتی نیاز مبرمی به آموزش در زمینه های بهداشت و سلامت دارند. با توجه به ویژگی های خاص فرهنگی و سنتی ایران، زنان راحت تر می توانند موضوعات بهداشتی را با یکدیگر در میان بگذارند(۶). رابطین بهداشت پیشتازان همیاری عمومی هستند که داوطلبانه قدم در راه مشارکت مردم در تامین سلامتی جامعه گذاشته اند زنان داوطلب، آموزش و سازمان داده می شوند تا در امر سلامت ساکنان محله و در واقع همسایگان خود مشارکت داشته باشند رابطین بهداشت در حقیقت مشاور بهداشتی مردم و همکار مردمی بخش خدمات بهداشتی هستند(۷) هدف از این مطالعه میزان تاثیر برنامه آموزشی تغذیه و قلب سالم به رابطین مراکز بهداشتی و درمانی شهرستان یزد بر وضعیت آگاهی، نگرش و عملکرد مادران می باشد(۸-۱۳)

روش بررسی

این مطالعه از نوع کار آزمایشی بالینی از نوع قبل و بعد میباشد و جامعه مورد بررسی در این مطالعه مادران شهرستان یزد می باشند لذا حداقل حجم نمونه لازم برای نشان دادن ۲۰٪ افزایش در آگاهی، نگرش و عملکرد با اطمینان ۹۵٪ و توان آزمون ۸۰٪،

بیماریهای غیر واگیر هم اکنون در سراسر جهان ۴۳٪ بار بیماریها را تشکیل می دهند و انتظار می رود تا سال ۲۰۲۰ مسؤل ۶۰٪ کل بار بیماریها و ۷۳٪ تمامی موارد مرگ باشند. در کشورهای دارای درآمد کم و متوسط ۷۹٪ موارد مرگ و ۸۵٪ بار بیماریها مختص این دسته از بیماریها هستند(۱).

بیماریهای قلبی و عروقی یکی از علل عمده مرگ و میر در سطح جهان بوده و به عنوان اولین عامل مرگ، یک سوم کل مرگ و میرها در جهان را بخود اختصاص می دهند این بیماریها علاوه بر مرگ و میر بالا عوارض قابل توجهی را نیز بجا می گذارند و از علل ناتواناییهای مشخص بخصوص در سنین بالا هستند. اکثریت ۳۲ میلیون نفری که هر ساله در جهان دچار حملات و شوکهای قلبی می شوند دارای یک یا چند عامل خطر زمینه ساز شامل فشار خون بالا، دیابت، تغذیه نامناسب (مصرف زیاد چربی و نمک و مصرف کم میوه و سبزی) چربی خون بالا و کم تحرکی هستند(۲).

در ایران ۳۸٪ کل مرگ ها ناشی از بیماریهای قلبی و عروقی است مهمترین گروه بیماریهای قلبی و عروقی بیماری عروق کرونر و عوارض ناشی از آن است(۲).

در طی تحقیقات اخیر، تغذیه نادرست مهم ترین عامل بروز بیماریهای قلبی عروقی اعلام شده است خطر ایجاد بیماری های قلبی و عروقی با رژیم غذایی نامناسب مثل مصرف غذای چرب و شیرین و عدم مصرف غذای پر فیبر از قبیل میوه و سبزی افزایش می یابد یک الگوی غذایی شامل مصرف میوه و سبزی، لبنیات کم چرب، حبوبات و غلات کامل، مصرف ماهی و غذاهای کم چرب از طریق کاهش سطح کلسترول خون

تست، آنووا، ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و سطح معنی دار $P < 0/05$ در نظر گرفته شد.

یافته ها

در این پژوهش قبل از مداخله آموزشی مادران و رابطین بهداشت از نظر سن، شغل، شغل همسر، میزان تحصیلات، سابقه و بعد خانوار مورد بررسی قرار گرفتند که تفاوت معنی داری بین آگاهی، نگرش و عملکرد بر حسب متغیرهای مذکور مشاهده نشد میانگین سن رابطین بهداشت $39/3 \pm 7$ و میانگین سن مادران $40 \pm 10/5$ می باشد شغل $93/5\%$ از رابطین بهداشتی و $77/4\%$ مادران خانه دار بود. نتایج نشان می دهد که میزان تحصیلات افراد شرکت کننده در مطالعه، رابطین بهداشت ($41/9\%$) و مادران ($31/6\%$) در سطح دیپلم بود. بررسی میانگین نمرات آگاهی، نگرش و عملکرد مادران بر حسب متغیرهای عمومی قبل از اجرای برنامه آموزشی با توجه به نتیجه آزمون ANOVA رابطه معنی داری دیده نمی شود. $P = .37$ ، $P = .46$ ، $P = .28$.

بین میانگین نمرات آگاهی، نگرش و عملکرد مادران بر حسب متغیرهای عمومی بعد از اجرای برنامه آموزشی و با توجه به نتیجه آزمون ANOVA رابطه معنی داری وجود نداشت $P = .67$ ، $P = .96$ ، $P = .46$.

مقایسه میانگین نمرات آگاهی، نگرش و عملکرد قبل و بعد از مداخله آموزشی در مادران نشان می دهد که میانگین نمره آگاهی مادران قبل از اجرای برنامه آموزشی از ۳۸ نمره $26/4 \pm 4/8$ ($69/4\%$) بود که با اجرای برنامه آموزشی به $31/2 \pm 4/2$ ($82/1\%$) رسید ($P < 0/05$)، میانگین نمره نگرش

۱۰۰ نفر می باشد که در این مطالعه ۳۱۰ نفر بصورت تصادفی انتخاب شدند.

پس از تعیین حجم نمونه، ۳۱ نفر از رابطین بهداشتی بطور تصادفی انتخاب شدند، و هر رابط موظف بود به حداقل ۱۰ نفر آموزش بدهد ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای شامل ۴ بخش اطلاعات دموگرافیک، آگاهی، نگرش و عملکرد بود اطلاعات دموگرافیک ۶ سوال و پرسشنامه آگاهی ۳۸ سوال، نگرش ۱۵ سوال و عملکرد ۳۰ سوال بود که برای امتیاز دهی به پاسخ سوالات نگرش از مقیاس لیکرت (موافقم ، نظری ندارم و مخالفم) بصورت ۲- امتیاز دهی شد.

برای تعیین اعتبار محتوای پرسشنامه از کتب، مقالات، نشریات علمی و سایر منابع علمی استفاده شد. برای سنجش ارتباط درونی سوالات پرسشنامه نیز آلفای کرونباخ به تفکیک برای قسمت آگاهی و نگرش محاسبه شد که برابر ۰/۷ بود.

برای اجرای مداخلات آموزشی ابتدا با استفاده از کتب آموزشی، مجلات و استخراج نتایج پرسشنامه های مقدماتی محتوای مورد نیاز تهیه گردید. بدین ترتیب که با توجه به بررسیهای انجام شده برخی از جنبه های مهم تغذیه و قلب سالم که منجر به بیماریهای قلبی می شود تعیین شد که عبارت بود از مصرف زیاد مواد غذایی، چربی، شیرینی، مصرف کم مواد غذایی حاوی فیبر و میوه.

پس از گذشت ۶ ماه از اجرای روشهای آموزشی مجدداً پرسشنامه آگاهی، نگرش و عملکرد از مادران گرفته شد. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و با بکار بردن آزمون های آماری تی

همانگونه که مشاهده می‌شود بین آگاهی رابطین و آگاهی مادران قبل از آموزش همبستگی مثبت وجود دارد یعنی با افزایش آگاهی رابطین آگاهی مادران نیز افزایش می‌یابد و ارتباط معنی داری بین آنها وجود دارد. اما بر اساس آزمون همبستگی پیرسون با وجود همبستگی مستقیم بین نمرات، نگرش و عملکرد رابطین بهداشت با نگرش و عملکرد مادران هیچ گونه ارتباط معنی داری مشاهده نشد اما طبق آنالیز همبستگی پیرسون ضمن وجود ارتباط مستقیم بین نمره (آگاهی، نگرش) (آگاهی، عملکرد) (نگرش، عملکرد) مادران قبل از آموزش ارتباط معنی دار آماری به دست می‌آید.

بر اساس آزمون همبستگی پیرسون با وجود همبستگی مستقیم بین نمرات آگاهی، نگرش و عملکرد رابطین بهداشت با آگاهی، نگرش و عملکرد مادران هیچ گونه ارتباط معنی داری مشاهده نشد اما طبق آنالیز همبستگی پیرسون ضمن وجود ارتباط مستقیم بین نمره (آگاهی، نگرش) (آگاهی، عملکرد) (نگرش، عملکرد) مادران بعد از آموزش ارتباط معنی دار آماری به دست می‌آید.

مادران از ۳۰ نمره قبل از آموزش $24/7 \pm 4/3$ ($0/82/3$) می‌باشد که بعد از آموزش توسط رابطین بهداشتی به $27/6 \pm 4/8$ ($0/92$) رسیده است که رابطه معناداری را نشان می‌دهد ($P=0/000$). میانگین نمره عملکرد مادران مورد مطالعه قبل از آموزش از ۴۰ نمره $14/7 \pm 2/5$ ($0/37/7$) بود که با اجرای برنامه آموزشی به $17/2 \pm 2/8$ ($0/44/1$) رسیده است و نتیجه آزمون T زوج با $P=0/000$ یک رابطه معنی داری بین اجرای برنامه آموزشی و افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد زنان در خصوص تغذیه و قلب سالم در مادرانیکه توسط رابطین بهداشتی آموزش دیده اند مشاهده می‌شود. بعد از مداخله آموزشی میانگین نمره کل آگاهی در رابطین ۲۱٪ و در مادران ۱۲/۶٪ افزایش یافته است میانگین نمره کل نگرش در رابطین ۹/۷٪ در مادران ۱۱/۴٪ افزایش یافته است میانگین نمره کل عملکرد در رابطین ۴٪ و در مادران ۶/۴٪ افزایش یافته است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که میانگین نمره آگاهی، نگرش و عملکرد در قبل از اجرای برنامه آموزشی نسبت به بعد از اجرای برنامه آموزشی با یکدیگر اختلاف معنی داری داشت و افزایش یافته است (جدول ۱).

جدول ۱: مقایسه اختلاف میانگین امتیازات آگاهی، نگرش و عملکرد مادران نسبت به تغذیه و قلب سالم قبل و بعد از مداخله آموزشی

متغیر	موقعیت شاخص	تعداد	میانگین	اختلاف قبل و بعد	انحراف معیار	آزمون آماری Paired T-test
آگاهی	قبل از مداخله	۳۱۰	۲۶/۴	۴/۸	۵/۸	P=0/000
	بعد از مداخله	۳۱۰	۳۱/۲	۴/۲		
نگرش	قبل از مداخله	۳۱۰	۲۴/۲	۳/۴	۴/۳	P=0/000
	بعد از مداخله	۳۱۰	۲۷/۶	۴/۸		
عملکرد	قبل از مداخله	۳۱۰	۱۴/۷	۲/۵	۲/۹	P=0/000
	بعد از مداخله	۳۱۰	۱۷/۲	۲/۸		

جدول ۲: مقایسه اختلاف میانگین امتیازات آگاهی، نگرش و عملکرد رابطین بهداشتی نسبت به تغذیه و قلب سالم قبل و بعد از مداخله آموزشی

متغیر	موقعیت شاخص	تعداد	میانگین	اختلاف قبل و بعد	انحراف معیار	آزمون آماری Paired T-test
آگاهی	قبل از مداخله	۳۱	۲۵/۳	۸/۱	۷/۵	P=/.۰۰۰
	بعد از مداخله	۳۱	۳۳/۴		۲/۴	
نگرش	قبل از مداخله	۳۱	۲۴/۷	۲/۹	۴/۲	P=/.۰۰۴
	بعد از مداخله	۳۱	۲۷/۶		۳/۶	
عملکرد	قبل از مداخله	۳۱	۱۷/۴	۱/۶	۳/۲	P=/.۰۶۶
	بعد از مداخله	۳۱	۱۹		۲/۸	

بر اساس آزمون همبستگی پیرسون همبستگی مستقیم بین نمرات آگاهی، نگرش و عملکرد رابطین بهداشتی با آگاهی، نگرش و عملکرد مادران قبل از آموزش وجود دارد و همچنین ارتباط معنی داری بین آگاهی رابطین با آگاهی مادران وجود دارد ولی هیچ گونه ارتباط معنی داری بین نگرش و عملکرد رابطین با مادران مشاهده نشد طبق آنالیز همبستگی پیرسون ضمن وجود ارتباط مستقیم بین نمره (آگاهی، نگرش) (آگاهی، عملکرد) (نگرش، عملکرد) مادران بعد از آموزش ارتباط معنی دار آماری به دست می آید.

نتایج پاسخگویی به سوالات پس آزمون بیانگر افزایش مناسبی در سطح آگاهی جامعه بود و نشان دهنده وجود آگاهی مناسب و کافی و قابل قبول در مورد نحوه پیشگیری از بیماری است. که این یافته ها با پژوهش های اکرم بیاتی که اجرای برنامه آموزشی به صورت کار گروهی و عملی تاثیر مثبتی در افزایش آگاهی و عملکرد رابطین بلافاصله بعد از آموزش را دارد مطابقت داشت (۸). همچنین این یافته ها با یافته های پژوهش رئیسی و خسروی (۹) که نمایانگر موفقیت طرح به کارگیری

یکی از متغیرهایی که در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت منبع کسب اطلاعات مادران و رابطین بهداشتی در مورد تغذیه و قلب سالم بود که ۱۷۱ مورد ۵۰/۱٪ تلویزیون را منبع کسب اطلاعات معرفی کردند که بزرگترین درصد بود ۴/۷٪ منبع کسب اطلاعات آنها رادیو، ۲/۹٪ اینترنت، ۷/۶٪ روزنامه و مجله، ۵/۳٪ کتاب، ۸/۵٪ دوستان و بستگان، ۱۱/۴٪ پزشک و ۵٪ پرسنل بهداشتی و درمانی، ۴/۴٪ رابطین بهداشتی می دانند.

سوالات پرسشنامه بر حسب تعداد پاسخ صحیح رتبه بندی گردید و بیشترین پاسخ صحیح به ترتیب ۱۰۰٪ و ۹۹/۴٪ مربوط به سوالات (آیا میوه بر روی قلب اثر خوب یا بد دارد و آیا سبزی بر روی قلب اثر خوب یا بد دارد) و کمترین پاسخ صحیح ۳/۵٪ مربوط به مصرف ماهی بود.

بحث و نتیجه گیری

بر اساس یافته های پژوهش میانگین نمره آگاهی، نگرش و عملکرد مادران افزایش یافته و یک رابطه معنی دار بین اجرای برنامه آموزشی و افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد مادران در خصوص تغذیه و قلب سالم دیده می شود.

گروه با هم اختلاف آماری معنی داری نداشتند. میزان آگاهی در دو گروه مورد (۹۰٪) با گروه شاهد (۲۷٪) اختلاف آماری معنی داری داشت ($P < .0001$). این آگاهی به تفکیک برای سطوح بهداشت مادر و کودک، تنظیم خانواده، تغذیه صحیح، واکسیناسیون به موقع، پیشگیری از بیماری های واگیر و غیرواگیر و بهداشت محیط نیز دارای تفاوت آماری معنی داری بود (۱۲) که این نتایج با نتایج تحقیق حاضر مطابقت دارد.

در مطالعه ای که با عنوان بررسی تاثیر آموزش رابطین بر سطح آگاهی مادران خانوارهای زیر پوشش منطقه ۲۴ متری شهر اصفهان در مورد عفونتهای حاد تنفسی کودکان زیر ۵ سال انجام شد نتایج نشان می دهد که آموزش رابطین تاثیر ناچیزی در افزایش آگاهی مادران داشته و افزایش آگاهی مادران تنها حدود ۶٪ بوده است (۱۳) که یافته های آن با مطالعه حاضر مغایرت دارد در این مطالعه افزایش آگاهی در رابطین ۲۱/۳٪ و در مادران ۱۲/۷٪ مشاهده شده است.

مطالعات متعددی در خصوص آگاهی زنان در مورد عوامل خطر بیماری قلبی انجام گرفته است. نتایج مطالعات نشان می دهد میزان آگاهی زنان از خطرات در جوامع گوناگون متفاوت است. نتایج یک مطالعه کیفی انجام گرفته در آمریکا با عنوان فاکتورهای مربوط به بیماری های قلبی و عروقی به منظور کاهش خطر در زنان، نتایج مشابه مطالعه حاضر مبنی بر آگاهی بالای اکثریت زنان از عوامل خطر بیماریهای قلبی و عروقی را نشان می دهد (۱۴) در حالیکه نتیجه مطالعه دیگری که مونیهان و همکاران در انگلستان انجام دادند نتیجه متفاوتی را ارائه می دهد، این مطالعه که میزان آگاهی ساکنین مراکز نگهداری سالمندان در خصوص رژیم غذایی را مورد بررسی قرار داده است، میزان

داوطلبین بهداشت جهت عرضه خدمات بهداشتی به جامعه شهری بود مطابقت دارد.

در کشورهای مختلف نتایج مثبت فراوانی از طرح مشارکت مردمی و سازمانهای غیر دولتی در امر آموزش و ارتقاء سطح آگاهی جامعه گزارش شده است در بررسی انجام شده در شمال ایتالیا همکاری سازمانهای غیر دولتی با مرکز ملی بهداشت ایتالیا در طرح آموزشهای قبل از بارداری نتایج ارزنده ای داشته است به نحوی که پس از آموزش توسط سازمانهای فوق اطلاعات زنان آموزش دیده به صورت معنی داری با گروه شاهد و دولتی متفاوت بوده است (۱۰). این مطالعات با نتایج پژوهش حاضر مطابقت دارد.

در تحقیقی که توسط محمد رضا میری در زمینه تاثیر اجرای طرح رابطین روستاهای اقماری بر میزان آگاهی و نگرش بهداشتی زنان روستایی انجام شد، یافته ها نشان می دهد که میانگین نمره آگاهی و نگرش بهداشتی زنان روستایی در دو گروه مورد و شاهد بعد از اجرای طرح رابطین بهداشت افزایش یافته بود و اختلاف معنی داری در هر دو گروه قبل و بعد از مداخله وجود داشت ($p < .001$) در مقایسه اختلاف میانگین ها، اختلاف معنی داری بین دو گروه مورد مطالعه حاصل گردید ($p < .001$) (۱۱) این نتایج با نتایج بدست آمده از تحقیق حاضر مطابقت دارد.

در مطالعه ای که توسط علی الماسی در کرمانشاه انجام شد تاثیر رابطین بهداشت در میزان آگاهی مادران جامعه تحت پوشش سنجد شده که یافته نشان می دهد که: توزیع متغیرهای مخدوش کننده مانند سطح سواد مادران و پدران، استفاده از وسایل ارتباط جمعی، شغل مادران و پدران و درآمد ماهیانه خانواده ها در دو

مطالعه حاضر نشان داد با وجود آگاهی بالا ۸۲/۱٪ بعد از مداخله آموزشی در مادران و رابطین بهداشتی و نگرش ۹۲٪ افراد نسبت به تغذیه و قلب سالم، اما در حیطه عملکرد فقط ۴۴/۱٪ تغذیه سالم را جهت پیشگیری از بیماریهای قلبی و عروقی رعایت می کردند و دلایل آنرا باید در جای دیگر جستجو کرد. رشد روز افزون رستورانها و فست فودها در گوشه و کنار شهر، عدم مصرف میوه و سبزی به مقدار کافی و مصرف کم گوشت سفید از جمله ماهی، همه نشان می دهد که در این جامعه آگاهی و نگرش در خصوص تغذیه سالم وجود دارد ولی عملکرد مردم ضعیف می باشد. و ما شاهد عوارض سنگین آن می باشیم شاید با اقدامات اجتماعی، جامعتر و هماهنگ تری در جامعه بتوان تغییر موثری در فرهنگ مصرف بوجود آورد.

با توجه به اهمیت نقش تغذیه در پیشگیری از بیماریهای قلبی و عروقی توجه بیشتر به امر آموزش در زمینه تغذیه ضروری است از طرفی با توجه به وضعیت آگاهی، نگرش و عملکرد رابطین بهداشتی، این نیروهای مردمی می توانند نقش بزرگی در انتقال مفاهیم بهداشتی به جامعه داشته باشند. سایر مطالعات نیز بیانگر تاثیر آموزش رابطین در ارتقاء سطح آگاهی گروه مورد مداخله می باشد.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از زحمات اساتید و مدرسین محترم کارگاه، مسئول محترم رابطین بهداشت شهرستان یزد و کلیه همکاران طرح تقدیر و تشکر بعمل می آید.

آگاهی افراد نسبت به الگوهای تغذیه ای صحیح را بسیار پایین اعلام کرده است به گونه ای که عدم آگاهی سبب عدم پیروی از الگوهای صحیح تغذیه ای را موجب گردیده بود. که با مطالعه حاضر مغایرت دارد (۱۵).

نتایج پاسخ گویی به سوالات پس آزمون بیانگر افزایش مناسبی در سطح آگاهی و نگرش جامعه بود و نشان دهنده وجود آگاهی و نگرش مناسب کافی و قابل قبول در مورد نحوه پیشگیری از بیماریهای قلبی و عروقی و تغذیه سالم می باشد و با مطالعات انجام شده توسط علی الماسی در کرمانشاه که تاثیر رابطین بهداشتی در میزان آگاهی مادران جامعه تحت پوشش سنجدیده شد مطابقت دارد (۱۲).

یکی از متغیرهایی مورد بررسی در این تحقیق منبع کسب اطلاعات مادران و رابطان بهداشتی در مورد تغذیه و قلب سالم بود که ۱۷۱ مورد ۵۰/۱٪ تلویزیون را منبع کسب اطلاعات معرفی کردند که بزرگترین درصد بود. با توجه به نقش رسانهای گروهی در زندگی ماشینی امروز، واضح بنظر می رسد که اجرای آموزش از طریق این رسانه ها اثر عمیق تری بر عملکرد افراد خواهد داشت که باید برنامه ریزی مناسبی در این زمینه صورت گیرد.

در قسمت عملکرد، کمترین پاسخ صحیح ۳/۵٪ مربوط به مصرف ماهی بود در صورتیکه ۹۸/۴٪ از مادران نسبت به اهمیت مصرف ماهی اطلاعات کافی داشتند ولی فقط ۳/۵٪ از ماهی استفاده می کنند که نیاز به برنامه آموزشی در این زمینه و همچنین ایجاد راهکارهای اقتصادی دیگر در جهت مصرف بیشتر ماهی می باشد.

Reference

- 1- Delaware A R, Alikhani S, Alaeddin F. Status report on non-communicable disease risk factors in the IRI, Ministry of Health, Treatment and Medical Education, Department of Health, CDC, Tehran: Markze nashr seda; 1384: 11.[Persian]
- 2- Rafati M Non communicable diseases surveillance system, Ministry of Health and Medical Education, Department of Health, Center for Disease Control, Tehran: seped barg bagh ketab; 1378: 15-31. [Persian]
- 3- Ibrahimof S , Sohrab G ,Zerfaty shoa N. Feeding periods of life, Tehran: (food, Medical Nutrition krovas), marze danesh ;1999: 235. [Persian]
- 4- WHO, UNFPA.Partners for change, Enlisting man in Hiv/AIDS prevention, New York:USA;2000:5
- 5- WHO, UNFPA,UNICEF, Programming for adolescent and developmen, Geneva,world Health organization,1999; 2.
- 6- Ministry of health, Treatment and medical education. health voluteers in Iran. Tehran: unicef; 1992:1-10. [Persian]
- 7- Nanbakhsh.H ,Voluntary participation of women, Journol of research women,2003;6:9. [Persian]
- 8 - bayaty A, the effect of education first aid health voluteers during incidents, journal of Arak university of medical sciences and health services.12, No 2 (Serial 47), Summer 2009: 7-1. [Persian]
- 9- Raeissi P, Khosravi A. Surveying the effect of women voluteers in Families' health promotion Quarterly J of Andeesheh Va Raftar 1999:15(4):48-6. [Persian]
- 10 -Giroto S,Zanichelli A,Stevanella GC, et al. Comparing a public and private sector NFP program : implications for NFP expansion Adv Contracept;1997:13(2-3):255-60.-
- 11 - Miri MR, Ramezani AA. The effect of health volunteer plan village on knowledge and attitude rural women. Journal of Birjand University of Medical Sciences and health services; 2005:12 (1) 9-15. [Persian]
- 12- Almasi A, Hashemian AH, Shkrnzhad M. the impact of health voluteers in the knowledge of mothers in the community covered by the medical education community oriented Kermanshah (1999, Kermanshah, baghe abresham , School of Public Health, University of Medical Sciences, Kermanshah, Department of Social Medicine, bhbode6. 2001; (10):30-35. [Persian]

-
- 13- Vatankhahi sh. training of Volunteers Education on knowledge households mothers in area of 24 meters about children under 5 years acute respiratory infection[1375]. isfahan unversity of medical sciences isfahan; 1375. [Persian]
- 14- Folta SC, Goldberg JP,Lichtenstein AH,et al. Factors related to cardiovascular disease risk reduction in midlife and older women: A qualitative study *Prev Chronic; Dis*2008;5:6.
- 15- Moynihan PJ, Mulvaney CE ,Adamson AJ, et al. The nutrition Knowledge of older adults living in sheltered housing accommodation .*Hum Nut Diet* 2007;20:446-58

The Effect of Nutrition and Health Heart Instruction of Health Volunteers on Knowledge, Attitude and Performance of Mothers

Mazloomy Mahmoudabad SS (Phd)¹ Khani H (M.S.c)*² Kaseb F (Ph.d)³ Fallahzadeh H (Phd)⁴

1. Professor, Department of Disease Control, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences-yazd, Iran
2. Corresponding author: MS.c Student in Health Education, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences-yazd, Iran
3. Assistant Professor, Department of Nutrition Sciences, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences-yazd, Iran
4. Associate Professor, Department of Biostatistics and Epidemiology, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences-yazd, Iran

Abstract

Background: Cardiovascular disease is the most common cause of mortality in the world contributing to one third of entire mortality in the world. This disease also has significant consequences. To prevent it implementing instructional programmes is needed. Health volunteers are of potential capacity to improve mothers' knowledge, attitude, and performance. The aim of this study was to determine the effect of instruction of health volunteers on knowledge, attitude and performance of mothers.

Methods: This study is a clinical trial conducted on 310 mothers learned by health volunteers. Mothers and health volunteers were selected randomly. The effect of the instruction on mothers was controlled 6 months after implanting the research. SPSS 16 was used to analyse the data.

Results: The results of the study showed that the mean score of mothers' knowledge before implementing the plan was 26.4 [from 38 (69.4%)] and after it, it arrived at 31.2 (82.1%) ($p = . . .$). The mean score of mothers' attitude was 24.2 [from 30 (80.6%)] and after instruction it became 27.6 (92%) that is satisfactory ($p = . . .$). The average score of mothers' performance was 14.7 from 40 (37.7%) and after instruction it became 17.2 (44.1%) and the result of the paired test with $p = . . .$ shows a significant relation.

Conclusion: In this study, the effect of health volunteers' instruction on mothers was 12.7% increasing in knowledge, 11.4% increasing in attitude and 6.4% increasing in performance. It seems we need more studies to bring change in performance of the subjects.

Keywords: knowledge, performance, health volunteers, nutrition and healthy heart